

Elisa is zedenrechercheur

Elisa (57) werkt al drieëntwintig jaar als zedenrechercheur en staat slachtoffers bij in de meest heftige zaken. Belangrijk werk dat veel voldoening geeft, maar dat je soms ook niet in de koude kleren gaat zitten. "Natuurlijk neem ik sommige zaken mee naar huis, ik zou geen mens zijn als ik dat niet deed."

“Als klein meisje had ik al de grote droom om politieagent te worden. Ik was veel buiten met mijn vriendjes en vriendinnetjes en we speelden het liefst ‘politie’ tje’. Met de zijwieltjes nog aan mijn fiets deelde ik driftig bekeuringen uit aan al mijn buurtgenootjes. Ik kon toen al absoluut niet tegen onrecht. Dat ik ooit een echt uniform zou dragen, was dus wel duidelijk. Toch duurde het, toen ik eenmaal volwassen was, wel wat langer voordat ik bij de politie solliciteerde. Zo werkte ik eerst nog als intercedent bij een uitzendbureau en was ik medisch secretaresse in een ziekenhuis. Allebei leuke banen, maar het bloed kroop waar het niet gaan kon en op mijn vierentwintigste reageerde ik op een vacature

van de politie. Tot mijn grote vreugde werd ik aangenomen en mocht ik beginnen aan een opleiding op de politieschool. Het was een leuke en interessante tijd. Na twee jaar rondde ik mijn opleiding af en toen was ik officieel politieagent. Omdat het politievak veel aspecten kent en ik graag mensen help, besloot ik me verder te ontwikkelen. Zo belandde ik in het project Senioren en Veiligheid en had ik het taakaccent - een extra taak naast mijn reguliere werk - ‘mishandelde vrouwen’. Daarnaast werkte ik nog steeds bij

de uniformdienst. Op een gegeven moment begon het recherchevak mij ook te trekken. Ik wilde meer verdieping en bij de recherche hanteren ze een heel andere manier van opsporen. Daarom besloot ik te solliciteren bij de afdeling zware criminaliteit. Als je het doet, doe het dan meteen goed, dacht ik.”

Getrokken pistool

“Ik werd aangenomen en ontdekte dat deze vorm van criminaliteitsbestrijding een bijzondere tak van sport is. Het is echt teamwerk. Ik kan me nog herinneren dat we een keer eindelijk lang bij een specifiek pand hebben staan posten. Voor mij als vrouw was dat sanitair gezien soms best vervelend en op een gegeven moment moest ik heel erg naar het toilet. Degene die we op de korrel hadden, ging uiteindelijk rijden en op de snelweg besloten we tot aanhouding over te gaan. Daar gaat een hele procedure aan vooraf, maar uiteindelijk liep ik met getrokken pistool naar de auto. Door de spanning was ik helemaal vergeten dat ik zo

Tekst: Renée Brouwer - Foto: PicturePeople

‘Het kan voor slachtoffers heel traumatisch zijn als de dader niet vervolgd wordt’

nodig naar het toilet moest. De verdachte daarentegen liet van schrik alles lopen toen hij naast zijn auto stond. Het was grappig en sneu tegelijkertijd. En zo heb ik nog wel meer bijzondere anekdotes uit die tijd, maar het werk maakte me niet gelukkig. Ons team hield zich bezig met ernstige delicten waar langdurig onderzoek naar werd gedaan. Als we genoeg bewijs hadden verzameld en de verdachte hadden aangehouden, gingen we over tot verhoor. Eigenlijk was dat, buiten het contact met mijn collega's, het enige menselijke contact dat ik had. Ik miste het sociale aspect enorm. Daarom besloot ik een doorstap te maken en te solliciteren bij de toenmalige afdeling jeugd en zeden.”

Gebrek aan bewijs

“Het sociale deel dat ik miste op de afdeling zware criminaliteit, vond ik bij jeugd en zeden. Ik had direct het gevoel dat ik daar echt wat kon betekenen voor mensen die iets ergs hadden meegemaakt. Het probleem bij zedenzaken is alleen dat het bewijstechnisch best

ingewikkeld is. Dat vind ik soms heel moeilijk om uit te leggen aan slachtoffers. In de media en de politiek wordt vaak geroepen dat seks tegen je wil strafbaar is. Daar ben ik het mee eens, maar hoe zorg je voor het juiste bewijs, zodat justitie ook tot een veroordeling kan overgaan? Bij de zedenpolitie voeren we standaard een informatief gesprek met het slachtoffer. Dan leggen we uit hoe het proces in elkaar zit en wat hij of zij kan verwachten. Als er in een zaak weinig tot geen hard bewijs is, kan het erg moeilijk zijn, zo niet onmogelijk, om de dader te laten vervolgen. Dat kan voor slachtoffers heel traumatisch zijn en ik vind zulke dingen vaak ook lastig. Stel je maar eens voor: dan heb je als slachtoffer eindelijk de stap gezet om aangifte te doen, maar wordt de dader niet gestraft. Dat is echt enorm heftig en dat moet je als slachtoffer wel aankunnen. Aan de andere kant ben ik ook heel blij met de zorgvuldigheid van justitie. Het gebeurt namelijk ook weleens dat iemand ten onrechte van iets wordt beschuldigd. Soms doet iemand uit wraak een valse aangifte tegen een persoon. Soms is het meteen duidelijk dat de haalbaarheid van een zaak nihil is. Toch kan een ►

‘Van sommige zaken voel ik zelfs nu, jaren later, de emoties nog’

aangifte ook dan heel zinvol zijn. Op die manier maak je als slachtoffer namelijk wel een statement. Overigens is het ook mogelijk om alleen een melding te maken. Stel dat je als vrouw tijdens het hardlopen door een onbekende op je billen wordt geslagen. Veel vrouwen denken dan: laat maar zitten, het is niet erg genoeg. Maar dat is het wél. Vertel het dus vooral aan ons, want hoe meer meldingen wij krijgen, hoe beter wij erop kunnen reageren. Misschien kunnen we dan wel erger voorkomen. Het is trouwens echt opvallend hoe vaak vrouwelijke slachtoffers denken dat het hun eigen schuld is als hun iets is overkomen. Hadden ze bijvoorbeeld het verkeerde rokje aan? Of hadden ze beter niet alleen naar buiten kunnen gaan 's avonds? Hier ben ik altijd erg stellig in: als een vrouw het slachtoffer wordt van een zedendelict, dan is het nooit haar schuld! Als je nee zegt, dan is het nee. En het dragen van een kort rokje mag nooit een reden zijn om de bosjes in getrokken te worden.”

Onzichtbaar leed

“Er zijn twee zaken die ik niet snel zal vergeten. Ze hebben verder niks met elkaar te maken, maar gaan allebei over oneerlijkheid en onzichtbaar leed. Zo had ik een zaak waarin een moeder haar dochtertje na de scheiding weghield bij de vader. Dit is onttrekking aan het ouderlijk gezag, artikel 279, Wetboek van Strafrecht. Er staat zes jaar gevangenisstraf op, maar in de praktijk probeert justitie vooral te bemiddelen. In slechts een klein aantal gevallen wordt er

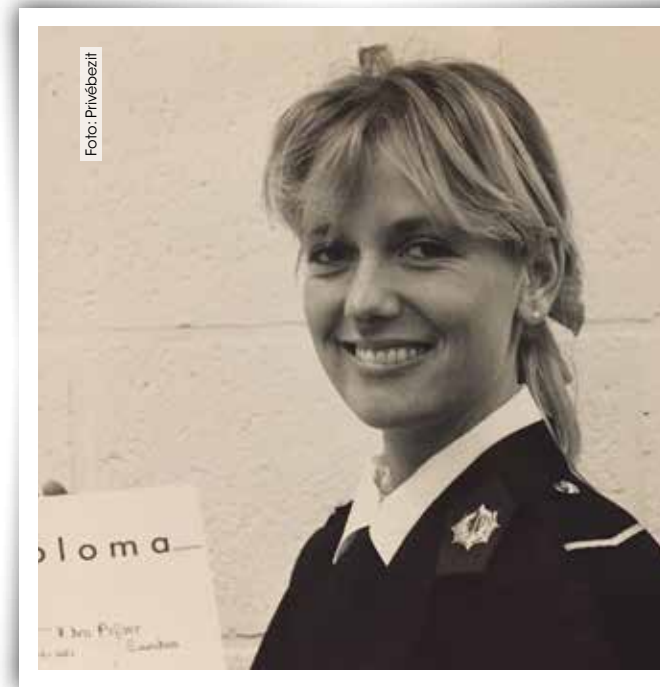
echt een straf opgelegd. In dit geval zag ik hoe de vader jarenlang alles uit de kast trok om contact te houden met zijn dochtertje. Zijn hele vermogen ging eraan op, terwijl de moeder zich liet bijstaan door een pro deo advocaat. Dat voelde zo onrechtvaardig. Uiteindelijk werden de pogingen van die vader beantwoord met een brief van zijn, inmiddels ouder geworden, dochter. Hij heeft die brief aan mij laten lezen en de tekst was gruwelijk. Ze schreef bijvoorbeeld dat ze geen contact meer met hem wilde en dat hij deed alsof hij haar vader was, maar dat nooit was geweest en ook niet zou worden. Ze hadden volgens haar geen band en zouden die ook nooit krijgen. Ongelooflijk verdrietig allemaal. Zo'n kind wordt jarenlang gehersenspoeld, dus het is niet gek dat haar beeld van haar vader volkomen vertroebeld was. Maar ik zag wat zij niet wist: dat ze een vader had die zielsveel van haar hield en die als een leeuw voor haar vocht. Helaas is het hem nooit gelukt om het contact te herstellen. Daarom ben ik ontzettend blij dat minister Dekker voor Rechtsbescherming vechtscheidingen en ouderverstoting weer op de kaart heeft gezet. Het is een groot onzichtbaar leed in Nederland.”

Nachtmerrie

“De andere zaak die mij altijd is bijgebleven, is die van een vrouw die pas een paar maanden in Nederland was toen ze haar verhaal bij mij deed. In haar thuisland was ze alleen geweest. Ze had altijd bij haar moeder gewoond, tot die was overleden. Verder had

ze alleen nog een oom, met wie ze een kille relatie had. Toch was het haar gelukt om te studeren en twee masters te halen. Vervolgens had ze in haar thuisland haar toekomstige man leren kennen. Die woonde toen al vijftwintig jaar in Nederland en haalde haar ook hierheen. Maar wat als een sprookje begon, eindigde in een nachtmerrie. Eenmaal in Nederland veranderde haar prins in een tiran. Hij dwong haar binnen te blijven en ze moest meerdere keren per dag seks met hem hebben. Een extra beladen onderwerp, want in haar cultuur werd nooit over seks gesproken. Haar man kneep haar borsten bont en blauw en toen ze uiteindelijk vaginale bloedingen kreeg, zag ze kans om met toestemming van haar echtgenoot naar een arts te gaan. Dat betekende haar redding. Haar huisarts zag dat het niet goed met haar ging en schakelde de hulpverlening in. Zo kwam ze uiteindelijk ook bij ons terecht.

Ze vertelde over haar man en hoe hij had benadrukt dat hij een Nederlander was en zij niet. Hij had gedreigd haar te vermoorden en gezegd dat het Nederlandse rechtssysteem hem dan hooguit een paar jaar zou straffen en dat hij daarna weer gewoon verder kon met zijn leven. Hulp zoeken bij de politie was voor haar dus zeker geen optie, want ze was heel erg bang dat ze weer terug zou moeten naar haar eigen land. Hoewel ze dat op zich wel wilde, had ze behalve haar oom niemand om naar terug te gaan. En het was juist deze oom die haar dringend adviseerde om in Nederland bij

‘Terwijl ik dat vondelingetje op het politiebureau de fles gaf, brak mijn moederhart volledig’

haar echtgenoot te blijven. Een eventuele scheiding zou zijn positie in het thuisland ernstig in gevaar kunnen brengen. Het was echt een onmogelijke zaak. Ik had zo met die vrouw te doen, maar kon als rechercheur verder helaas niet veel voor haar betekenen. Omdat we haar uiteindelijk aan de hulpverlening moesten overlaten, weet ik niet hoe het met haar is afgelopen. In stilte vervloekte ik in ieder geval de wet die deze situatie überhaupt mogelijk had gemaakt.”

Vondeling

“Ik zou geen mens zijn als ik sommige zaken niet mee naar huis nam. Mijn jongste dochter is inmiddels negentien. Toen zij nog maar net was geboren, kregen we een melding dat er

een kinderwagen was aangetroffen op een drukke openbare plek. Er lag een baby in van slechts een paar weken oud. Het bleek een Chinees albinomeisje. Uit de manier waarop het kindje was achtergelaten, bleek duidelijk dat haar moeder heel veel liefde voor haar koesterde. Ze was netjes aangekleed en

had foto's en een kettinkje bij zich. Zelf was ik toen dus ook net weer moeder geworden en opeens zat ik op het bureau met een klein baby'tje in mijn armen. Terwijl ik het meisje in afwachting van de jeugd-bescherming verschoonde en de fles gaf, brak mijn moederhart volledig. Ik vond het zo vreselijk oneerlijk allemaal. Ik had gehoord dat de moeder de wanhoop nabij was geweest. Ze was ongewenst verklaard in Nederland en moest terug naar China. Ze was ongehuwd en had een albinodochtertje, twee dingen die in China niet geaccepteerd werden. Haar toekomst en die van haar dochtertje waren hierdoor vreselijk onzeker en in haar ogen liepen ze ook gevaar. Uit wanhoop en liefde voor haar

dochter heeft ze het meisje toen achtergelaten, in de hoop dat het in ieder geval met haar goed zou komen. Het was verschrikkelijk. Het liefst wilde ik zowel de moeder als de baby helpen. Thuis besprak ik met mijn man of we het kindje konden adopteren. Mijn man was voor, maar - laat ik het kort houden - de bureaucratie helaas niet. De baby ging daarom naar een pleeggezin en ik heb haar niet meer teruggezien. Tot op de dag van vandaag denk ik nog vaak aan die moeder en haar dochter. Dat meisje zal nu rond de achttien jaar zijn. Ik hoop zo dat het goed met haar gaat. Zelfs nu voel ik de emoties nog. Het was de enige ‘zaak’ die ik maar wat graag letterlijk mee naar huis had willen nemen.”

Gesloten deuren

“Inmiddels ben ik al zo'n drieëntwintig jaar zedenrechercheur. Ik doe het werk nog steeds met veel plezier. Ik denk niet dat mijn werk mij veranderd heeft, maar mijn kijk op de wereld is wél veranderd. Ooit zei een collega tegen mij dat wij als rechercheurs werken in het afvoerputje van de maatschappij. We komen achter deuren die voor anderen gesloten blijven. De meeste mensen hebben geen idee wat er zich allemaal afspeelt in Nederland. Soms zou ik willen dat ik nog net zo onbevangen naar de wereld kon kijken, maar daarvoor heb ik te veel gezien. Zedendelicten zullen altijd blijven voorkomen, maar door mijn werk kan ik voor slachtoffers mogelijk wel het verschil maken.” ■